

nieuwsbrief 1

Koninklijke Nederlandsche Heide-
maatschappij (KNHM) is een ideële
organisatie die als doelstelling
heeft een positieve bijdrage te
leveren aan de kwaliteit van de
leefomgeving. Door projecten te
initieëren of door te participeren in
projecten van andere organisaties,
proberen wij, als medewerkers
van KNHM, deze doelstelling te
realiseren. We hebben daarvoor
jaarlijks circa 2,2 miljoen euro te
besteden. Dit geld is voor een
groot deel afkomstig uit het divi-
dend dat wij elk jaar als aandeel-
houder van het bedrijf ARCADIS
(voormalige Heidemij) ontvangen.

'Sabiedrība ar Dvēseli': een succes-story

'Sabiedrība ar Dvēseli'. Zo heet 'Kern met Pit' in Letland. Voor de vierde keer vindt deze leefbaarheidswedstrijd van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij in Letland plaats. Het ziet er naar uit dat de wedstrijd ook dit vierde jaar weer een succes wordt.

De belangstelling voor de Letse Kern met Pit is overweldigend. Werving is niet nodig. Elk jaar melden gemeenten en NGO's zich uit eigen beweging aan voor deelname aan de wedstrijd. Positieve ervaringen elders brachten hen op het spoor.

Groot animo Misschien leek het een waagstuk, toen Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM), na een geslaagde pilot in de Letse stad Daugavpils, in 2006 in Letland in zee ging met tien lokale partners. Zou de licht aangepaste Kern met Pit-formule in dit land aanslaan? De praktijk

gaf daarop snel een antwoord. In 2007 werkte KNHM met veertien partners samen en vorig jaar zelfs met achttien. Een prima resultaat.

Verbluffend resultaat Niet vanzelfsprekend in een land waar zo'n halve eeuw Sovjet-overheersing de begrippen 'vrijwilligerswerk' en 'samenwerking' een negatieve lading meegaf. De bevolking heeft zich daardoor echter nauwelijks laten beïnvloeden. Vorig jaar werden 249 projecten gerealiseerd. Soms met verbluffende resultaten. Zoals in de buurt van de stad Skrunda, waar een stinkend moeras werd herschapen in een

bescheiden maar goed geoutilleerd recreatiegebied, compleet met zwem- en visvijver, een barbecuevoorziening en toiletten.

Eigen initiatief De samenwerking tussen KNHM en de lokale partners is gelimiteerd tot drie jaar, waarbij jaarlijks de financiële bijdrage per project afneemt (van 100 procent in het eerste, naar 50 procent in het tweede en 40 procent in het derde jaar). Opvallend is, dat een aantal lokale ex-partners inmiddels zelf een leefbaarheidswedstrijd heeft opgezet in de trant van Kern met Pit. Heel bijzonder. Zeker gezien

het diepe, economische dal waarin het land zich al een paar jaar bevindt. Het geeft aan dat de betrokken lokale autoriteiten 'versterking van de plaatselijke democratie', een van de speerpunten van Kern met Pit, op waarde weten te schatten.

Meer informatie: Kees Jooisse, KNHM, telefoon: 026 4455146

Kunst kijken op het platteland

Wandelen, fietsen, platteland snuiven en nog genieten van kunst ook. Het kan allemaal op 17, 18 en 19 april 2009 tijdens 'Te Hooi & Te Kunst', een stad-land-kunstevenement in het veenweidegebied 'De Venen' in het Groene Hart.

Bezoekers van het evenement kunnen hun hart ophalen aan klassieke en moderne kunst in schuren, hooiberghutten en op boerenerven van tien boerderijen die nog dagelijks in bedrijf zijn. Kunstenaars exposeren daar en zijn ter plekke aan het werk. Op een aantal locaties kunnen bezoekers onder leiding van een kunstenaar ook zelf met penseel en verf aan de slag. De fiets- en wandelroutes door kruisen de mooiste plekken van

het Groene Hart en voeren langs de kunstlocaties. Vanaf diverse parkeerplaatsen en de NS-stations Woerden en Breukelen zijn de routes makkelijk te bereiken.

Genieten Het Groene Hart Bureau voor Toerisme nam het initiatief om met name stedelingen een leuke dag te bezorgen. "We willen stedelingen door middel van kunst op een aantrekkelijke manier laten kennismaken met het platteland

en de recreatiemogelijkheden daar", vertelt David Droogers, projectleider van het bureau. "Volgens ANWB-onderzoek hebben mensen in de stad behoefte aan recreatieve voorzieningen, maar kijken niet verder dan hun stad lang en breed is. 'Te Hooi & Te Kunst' is een mooie kans om uit te breken. Slechts enkele kilometers buiten de stad kunnen mensen fietsen, wandelen en gewoon genieten van de omgeving."

Advies KNHM Om het stad-land-kunstevenement rond te krijgen nam het Groene Hart Bureau voor Toerisme in april 2008 Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM) afdeling Utrecht in de arm. KNHM adviseerde over aanpak, draagvlak creëren, organisatie en promotie. "De tips waren

zeer welkom", zegt David. Daarnaast gaf KNHM een financiële bijdrage voor de realisatie van 'Te Hooi & Te Kunst'.

Informatie en brochure Informatie over de locaties, kunstenaars, wandel- en fietsroutes en bereikbaarheid is te vinden en te downloaden via www.tehooientekunst.nl. Een gratis brochure is verkrijgbaar bij VVV-kantoren in het Groene Hart en is ook tegen verzendkosten te bestellen. Verder weet David Droogers van de hoed en de rand. Telefoon: 0182 590243, e-mail: ddroogers@ghbt.nl.

Meer informatie: Ko Droogers, KNHM afdeling Utrecht, telefoon: 06 24710324

Samen op De Piet

Harrie en Dinie Meenhuis begonnen enkele jaren geleden in Ypelo zorgboerderij De Piet voor dagbesteding van mensen met een beperking. Inmiddels is de zorgboerderij uitgebreid met een koffieschenkerij. Voor verdere ontwikkeling van het bedrijf opperden Harrie en Dinie het idee om Landbouwmuseum Wierden en Museum Striekwiezer onderdak te verschaffen op het terrein van De Piet. In vele opzichten een mooi plan.

Harrie ziet een ideale combinatie voor zich. "Beide musea zijn op zoek naar een nieuwe locatie", weet hij. "En de musea-activiteiten brengen de oudere gasten op de boerderij in contact met 'vroeger'." De twee musea en Reggeland Zorgvoorzieners scharden zich achter het initiatief. Ook de andere gebruikers van de zorgboerderij, VSO De Brug en Aveleijn, staan achter de plannen van de familie Meenhuis. "De combinatie van zorg, cultuur, landbouw en regionale identiteit is uniek in Nederland", aldus de initiatiefnemer.

Onafhankelijk procesbegeleider Hoe geef je de geschetste samenwerking vorm? Voor een antwoord op die vraag namen de initiatiefnemers Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) in de arm. Het beoogde eindresultaat van KNHM is een plan van aanpak waarin de ideeën, doelstellingen, verantwoordelijkheden en globale begroting zijn opgenomen. Als onafhankelijke procesbegeleider is KNHM in staat om de belangen van de afzonderlijke partijen op tafel te krijgen. Inmiddels hebben de initiatiefnemers een intentie-

overeenkomst met elkaar gesloten en binnenkort hopen ze ook het plan van aanpak af te ronden. Jan Woolderink, bestuurslid KNHM afdeling Overijssel, heeft in het proces de rol van onafhankelijk voorzitter.

Ondersteuning vervolg KNHM ondersteunt projecten vrijwel altijd in de initiatieffase. In de loop van het project nam Agnes Mentink van Stichting Plattelandsontwikkeling Wierden de rol van KNHM over. De stichting richt zich evenals KNHM op de ontwikkeling van het platteland. Als gebiedscoördinator is Agnes de schakel tussen de initiatiefnemers en de overheid. Als oud-wethouder weet zij hoe de paden binnen de overheid lopen. Agnes verzorgt de projectafstemming met de gemeente Wierden, de provincie Overijssel en andere belanghebbenden. Daarnaast speelt zij een belangrijke rol in de afronding van het plan van aanpak. De initiatiefnemers willen in 2010 hun droom realiseren.

Meer informatie: Pieter Rozema,
e-mail: p.r.rozema@knhm.nl,
telefoon: 06 27060742

Actief Samenleven, Dynamisch Platteland en Mens en Water. Dat zijn de drie werkvelden van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM). Maar hoe denken professionals en vrijwilligers uit ons netwerk over bepaalde zaken binnen onze werkvelden? In 'Stemmen uit 't veld' geven ze hun mening over onderwerpen waarmee zij actief bezig zijn.

Nederlands water op de schop

Nederland gaat om de dertig jaar op de schop. Dat was de conclusie in de tijd van ruilverkavelingen. Ook nu is het weer zo ver. Er moet ruimte komen voor water om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. En onder druk van Europese regelgeving wordt de kwaliteit van het water beter. De herinrichting van het Nederlandse water komt niet uit de lucht vallen. Er wordt al jaren geëxperimenteerd. Denk aan de Blauwe Stad in Groningen waar huizen verrijzen rond het nieuw aangelegde Oldambtmeer. Een mooie combinatie van economische groei met verbetering van de ecologie. En wat dacht u van de mix van cultuurhistorie met nieuwe waterwerken, zoals langs de Hollandse waterlinie? Maar ook op kleine schaal ontstaat er het een en ander. Vanaf de weg of in de stad is zichtbaar hoe natuurlijk ogende watertjes verschijnen. Maar het gaat ook mis. Zoals in de Ooijpolder of in Zeeland waar, onder druk van protesten, de plannen voor een noodoverloopgebied of ontpoldering stranden. Dit is nog maar het begin. De inrichting van rivieren, boezems, meren en vaarten zal radicaal veranderen. Dat vraagt een brede betrokkenheid van waterbe-

heerders, buurtbewoners, cultuurhistorici, landschapsontwerpers, natuurbeheerders, stedenbouwers en actievoerders. Interessante tijden worden dat.

Erik van Slobbe

Monique van der Laan:

‘Ik kan me nu veel meer voorstellen bij de projectvoorstellen die ik moet beoordelen’

Pakweg negen jaar is ze al lid van het hoofdbestuur van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM): Monique van der Laan. De kneepjes van het bestuursvak leerde ze op jonge leeftijd in het bestuur van de agrarische jongeren. Inmiddels is ze door de wol geverfd. Met veel plezier levert ze haar bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving.

“De doelen van KNHM spraken me aan”, vertelt Monique als ze terugblijkt op de tijd toen ze toetrad tot het hoofdbestuur. “Bij de agrarische jongeren hadden we veel energie gestoken in het veranderingsproces waar de sector in zit. Het platteland kan de steun van KNHM goed gebruiken. Agrarische jongeren die een bedrijf overnemen, hebben het niet makkelijk. De samenleving stelt hoge eisen en vraagt verbreding van de sector. Thema’s als dierenwelzijn, natuurbehoud, duurzaamheid, veilig voedsel, et cetera zijn actueel. Je moet dan een hele stap maken om met een beperkt inkomen nieuwe uitdagingen te zien en een omslag te maken in alsmaar meer produceren. In het hoofdbestuur van KNHM kan ik mijn bijdrage leveren aan die nieuwe uitdagingen.”

Platteland beleven Monique weet waar ze over praat. Samen met haar man runt ze de biologische melkveehouderij ‘De Beekhoeve’ in Kamerik in het Groene Hart van Nederland. “We willen een bloeiend bedrijf voeren en graag mensen bij onze boerderij betrekken. Mensen kunnen bij ons een koe adopteren, vergaderen, een feest

geven en overnachten in een hooiberghut. We geven excursies en verzorgen lunches met producten van de boerderij. Met al hun zintuigen kunnen bezoekers hier het platteland beleven. Recreatief en educatief.”

Bewustwording Regelmatig haakt ‘De Beekhoeve’ aan bij uitdagende plattelandsinitiatieven: kunstroute, Pergola-ondernemen, hooiberghutten, regionale producten... “Mooi om keer op keer te merken dat KNHM bij die initiatieven betrokken is. Als we niet oppassen, verandert agrarisch gebied binnen no time in een witte ruimte waar nog van alles gebouwd kan worden. Gelukkig zijn er nog mensen die beseffen dat het om cultuurhistorisch en recreatief belangrijke gebieden gaat. KNHM draagt bij aan die bewustwording. Niet alleen met geld, maar ook met

“Met de kennis van KNHM gaat het vliegwiel alleen maar harder draaien.”

bijdragen aan discussies, groenforums, plattelandsdebatten en dergelijke. Dat maakt de financiële gift extreem groter.”

KNHM in de praktijk Onlangs klopte de boerderij ook zelf aan bij KNHM voor steun aan een educatief project met wandelroutes en een informatiepunt in de polder. “Daar mag ik natuurlijk als bestuurslid niet over meebeslissen”, lacht Monique. Ze vindt het leuk nu zelf te ervaren wat KNHM doet. “We hebben het project als burgers aangevraagd en zijn met een klankbordgroep om de tafel gegaan. Heel prettig dat er dan

een onafhankelijke KNHM'er bij zit die het proces volgt en begeleidt. Met de kennis van KNHM gaat het vliegwiel alleen maar harder draaien.” Haar recente ‘praktijkervaring’ maakt het besturen voor Monique levendiger en nóg leuker. “Ik kan me nu veel meer voorstellen bij de projectvoorstellen die ik moet beoordelen.”